

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 — — —
 Na štvrt roka — 1 — — 20 —
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 pap. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do noh, ale
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcov
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Židovskí statkári a arendaši v Uhorsku.

III.

Z ohľadu vierovyznania to jedno zbadáme, že medzi katolíkmi u tej istej národnosti a na tom istom území židáci dosť ťažko sa upelešia, kdežto medzi Kalvínami opravdovú slúbenú zem nachádzajú. Na príklad v katolíckej Orave ne-najdeme ani jedného židovského veľkostatkára, kdežto v Trenčianskej a v Liptovskej medzi Luteránmi je ich nazbyt. To isté zbadáme aj pri Tisy medzi katolíckymi Jásmi, kdežto kalvínske Kumánsko preplnené je židmi. V Sedmohradskej medzi katolíckymi Sikuli nevyžije židovský statkár, kdežto Kalvíni jedno za druhým prepúšťajú majetky židom do rúk. Najmúdrejší sú Saksi v Sedmohradskej. Medzi tými ani jeden žid nevyžije. Ani Rumuni netrpia ich veľmi medzi sebou; a kde najdú jedného, vysekýrujú ho z obce svojej. Jedine Maďar dovoľí z pod seba vytrhnúť úrodnú pôdu. Švábi, ktorí okolo Tisy roztraseení bývajú, očividome vzťahujú sa. Srbi tiež dosť dobre sa držia; Maďari ale — z najúrodnejších krajov — vandrujú do Ameriky. Ešte šťastie, že pozemky jejich zväčša Švábi zkupujú. Ale nž od Segedína na hor každý pozemok, ktorý gazdu mení, prechádza do rúk židovských. Pri Dunaji, kde sú katolíci vo väčšine, lepšie to vyzerá. Slováci bránia sa, ako vedia. (My síce nie sme veľmi spokojní s touto obranou. Dosť dobre by to vyzeralo u nás, keby ľud náš nedychtil za pálenkou, keby ho úrady čo len ako-tak vzaly pod ochranu, a keby mal čím viac spolkov pod rozumným vedením. Aspoň len tieto tri veci keby sme mali.) Od pár rokov aj naši Rusi sa pre-

búdzajú, kdežto oni najlepšie otročili židom. A toto robia americké peniaze. Že prečo upádajú Kalvíni? Preto, lebo odjakživa boli tuhí liberáli a z nenávisťi oproti Katolíkom držali a držať budú so židmi. Nemúdre to myslia, že Katolíci chcú ich zahrnúť; tak vrhli sa do náručia židov, a spolu napomáhajú liberalizmus. Židáci ale výborne vedia využívať priateľstvo toto. Doľahko zpozorovali to aj sami Protestanti, lenže, aby sa oni s ohľadu obrany pripojili ku Katolíkom: to hlavatosť a nenávisť jejich nedovolí. (Ohľadom Hornouhorska sa tu p. Petrássevich myli. Je to práve naopak. Medzi našimi Luteránmi je nie tolko židov, ako medzi Katolíkmi. N. pr. na Brezovej a na Myjave — kde sú sami Luteráni, je o mnoho menej židov, ako hen v Novom Meste, v Trenčíne, v Žiline, v Galande, v Nitre, v Topolčanoch, Žabokrekách, atd.).

Teraz to je otázka, ako by sa dalo spomôcť upadnutým hospodárom, a ako by sme zachránili tých, ktorí ešte nepadli židom do pazúrov?

S jedným slovom odpovedáme: Pomôžeme s múdrou politikou. Všetky té zákony, ktoré na vnivoč obrátili hospodárov, vláda zaraz nech zmení, a nech donese také, ktoré bránia hospodárov, a nech prísne trescú úžeru.

Tu jedná sa o budúcnosť a o život národa; preto k obrane musejú sa spojiť: štát, spoločenstvo, jednotliví, spolky, páni, sedliaci, učení, jednoduchí, národnosti a vierovyznania. Netreba k tomu iné, len pevná vôľa, oduševnenosť a lásku bližnému. Tého tri hlavné podmienky nezostanú bez výsledku.

Najlepší účinok budú mať úverkové a po-travné spolky, lebo tieto pozbavia židov príleži-

tosti, aby zdierali chudobných hospodárov. Pritom potrebný je zákon, ktorý brániť by malé hospodárstva, aby nebolo možné ľahko odcudziť, sekvestrovať a založiť ich; aj taký zákon, ktorý by prísne trestal rozličných úžerníkov, ktorí vrhli sa na hospodárov. Už bolo dosť toho, čo liberalizmus zniročil. Už dosť — ba až veľa — robil za židov; teraz keď aj vláda vidí špatné následky planého riadenia a hlúpej nedbanlivosti, nech aj za hospodárov robí dačo. Dosť bolo tej veľkopánskej politiky. Vojsko, úradníci, učbári atď. už dosť dostali; je čas myslieť na remeselníkov a sedliakov. Tým kto popraví plat?

Je súrna potreba obnoviť daňový zákon v tom smysle, ako to ľudová strana žiada; medzi inším, aby ten majetok, ktorý chudobný remeselník a roľník k výžive potrebuje, nepadol pod porcie. Majetky, ktoré prídu do predaju, v prvom rade nech štát kúpi, s čím rozlúšti otázku parcelovania a osádzania. V Anglicku, v Nemecku a v iných štátoch občania zákonite poistia majetky svoje a takéto nemožno nijakým spôsobom odcudziť, lež prechádzajú ony s potomka na potomka, a tak rodiny na večné veky sú poistené. Prečo by to nemohlo byť aj u nás? V starodávnej dobe aj v Uhorsku poistili isté bohaté rody takýmto spôsobom živnosť potomkov svojích; a majetky takéto zostanú neporušené, lebo zákon chráni ich.

Kto je nepriateľom takéhoto ustanovenia, ten istotne bezočivo číhá na takéto majetky. Počuli sme už dosť aj takéhotu štekotu.

Tu nemôžeme udať plán celej obrannej práce; ale keby vláda len to málo previedla, čo sme spomenuli, hodne by bolo spomôžene hospodárom. Mohli sme ostre napadnúť tých, pre ktorých nedbanlivosť a zlomyseľnosť vzmohli sa do vandrovania židáci a ukoristili toľké milióny jutár zeme; ale neobviňujeme nikoho dľa zásluhy. My len zrkadlo sme postavili pred hospodárov, aby videli, ako vyzerajú. Obraz je to ozaj smutný; od nás závisí, aký bude v budúcnosti. *Fatranský.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Smutné prekvapenie.

Ako hospodári so štátnymi dôchodkami nový minister Tisza, poznali sme už z krajinského rozpočtu. Nová vláda bude mať totiž o 115,762.000 korún viac výdavkov,

ako ich bolo roku minulého. Tento zvyšok výdavku bude sa museť zaokrúť z porcií, už či z priamych, a či z nepriamych (potravné a kolkové dane), a zčiasťky vyzdvihne vláda od Rotschildovcov štátnu požičku, od ktorej úroky tiež len ten daňujúci národ bude museť zplácať.

Krome našich štátnych výdavkov a trov máme ešte potom aj spoločné výdavky s Rakúskom. (Na pr. na vojsko, na konzuláty, na spoločné dlhy atď.) Tieto spoločné výdavky, takzvané delegačné výbory — s jednej strany rakúske a s druhej strany uhorské — spoločne ustálujú. Tohoto roku patrí tým rakúskym a ukorským pánom delegátom v Budapešti pojednávať o tých spoločných záležitostiach a výdavkoch. A ohľadom tých spoločných výdavkov na tento rok sa už aj dojednali. Týchto spoločných výdavkov bude o 127,911.000 korún viac, ako ich bolo minulého roku. Z tohoto zvyšku spoločných výdavkov bude museť Uhorsko platiť istú čiastku (vyšie tretiny), dľa kvótovho kľúča.

Toto sú však smutné prekvapenia. Ale ešte väčšie je to, čo teraz nasleduje. Spoločný minister vojny žiada krome riadnych výdavkov ešte 163 miliónov požičky. To má byť vraj na rýchle vystavenie vojenských lodí a pre zdokonálenie delostrelectva (pre kanonírov). Uznáva, že je to ľarcha pre národy veľiká, ale potešuje nás tým, že na budúce roky budú pri takýchto mimoriadnych výdavkoch sporiť. To jest, že podobné mimoriadne výdavky a požičky budú sa nám pridelovať aj v budúcich rokoch.

Záhraňická politika.

Nielen o poriadky vnútorné krajiny stará sa správa štátu, ale starať sa musí aj o to, ako nám treba nažívať v obchode, v otázkach pokoja, vojny a mýtov s krajinami cudzími. Takéto starosti patria do kruhu zahraničnej politiky, ktorú prevádza takzvaný minister zahraničia. Teraz tento minister, gróf Goluchowsky, je tiež v Pešti a na delegačných zasadnutiach podal zprávu o našej zahraničnej politike. Najväznejšie z jeho zprávy je to, aké máme výhlady na pokoj alebo na vojnu. S ohľadu tohto osvedčil Goluchowsky nasledovne: Trojspolok monarchie našej s rýšou nemeckou a s Talianskom trvá neporušiteľne. S týmito našimi spoločníkmi sme v uzrozmnení dotyčne pokoja europejského, a menovite aj pokračovania na búrlivom polostrove balkánskom. Čo týče sa zvlášť povstania Macedoncov: v tejto otázke pokračuje Austro-Uhorsko jednomyselne s Ruskom, aby ubezpečilo pokoj a prinútilo Turecko (ktoré vládne nad Macedoniou a Albániou) k istým poriadkom, k uspokojeniu Macedoncov potrebným. Taktiež osvedčil Goluchowsky, že nielo príčiny obávať sa toho, žeby následkom Rusko-japonskej vojny mohli vzniknúť dajaké ďalšie zmätky v europkom pokojnom stave. Vojna táto že je osihotená len na terajšie bojište, ostatnie veľmoci že zadržujú úplnú neutralitu. (To jest, nemiešajú sa do vojny v prospech žiadnej z bojujúcich stránok.)

Dľa týchto osvedčení ministra Goluchowského nemali by sme sa vonkoncom obávať žiadnych nepokojov takých, ktoré by snáď vyžadovať mohli pripravovanie sa

k vojne s našej strany. Lenže slová Goluchowského neuspokoja predsa žiadneho. Neuspokoja preto, lebo z tých mimoriadnych a ohromných výdavkov vojenských ťažko dá sa zatvárať na pokojné pomery. Kto sa tak mimoriadne ozbrojuje, ten prinajmenej na to ráta, že možnosť vojny visí nám nad hlavou. Ale neuspokojujú nás pokojné osvedčenia Goluchowského zvlášte preto, lebo ohľadom Turecka osvedčil sa Goluchowsky veľmi ostro.

Goluchowsky o Turecku.

Poneváž turecká vláda nevedela alebo nechcela splniť isté požiadavky obyvateľov kresťanských v Macedonii, následkom toho bolo, že Turci nemilosrdne prenasledovali a vraždili kresťanských Macedoncov. Títo zase viac ráz vzbúrili sa proti tomu prenasledovaniu, tak že v Macedonii trvá ešte i teraz revolúcia. Aby toto prestalo, európske mocnárstvá usniesly sa na istých nových poriadkoch, i žiadaly, aby tiež poriadky vláda turecká na obranu a utíšenie Macedoncov bez okolkovania do života uviedla. Európske vlády poverily Austro-Uhorsko a Rusko, aby dohliadaly na to, či Turecko ochotne vyhovie žiadostiam európskych mocnárstiev ohľadom tých nových poriadkov.

Ale Turecko alebo nevládze, alebo nechce pribrať sa k vážnejšiemu zakročeniu. Velvyslanci v Turecku rúsko-uhorský a ruský márne naliehajú na vládu tureckú, aby už dačo robila.

O tomto zmienil sa teraz minister Goluchowsky a hovoril medzi iným takto:

«O tom nemôžu byť v pochybnosti v Carigrade (Konštantinopol), že s *obvyklou taktikou* nemožno do cieľu ustúpenie požiadavok.»

«Jestli neučiní tak, vtedy len sebe môže pripisovať, že naše bezprostredné zamiešanie sa bude trvať i naďalej; jako tiež len samo bude príčinou tých *vážnych nebezpečenstiev*, ktorým by sa neomylné vystavilo, jestli pokračuje až v *samovraždelnej taktike* a tým dalo by za pravdu, ktorí považujú ho za nenapraviteľné a žiadajú ho podrobiť o *mnoho základnejšej operácii*.»

Nový zákon o ľudových školách.

Známe je, že Kossuthova strana vzdala sa bola obštrukcie medzi iným aj pod tou podmienkou, aby utvoril sa zákon o základnejšom vyučovaní reči maďarskej v ľudových školách.

Plán tohoto zákona kultusminister Berzeviczy už vypracoval. Najvážnejšie premeny ohľadom ľudových škôl sú v tomto pláne nasledujúce:

1. Naukosdelná reč (v ktorej sa dietky vyučujú) má byť vo všetkých štátnych a obecných školách výlučne len maďarská. Pri vyučovaní náboženstva popri reči maďarskej — na žiadosť patričnej vrchnosti cirkevnej — môže sa dovoliť aj reč *obradná* tejže cirkve. — V katolíckej cirkvi obradnou rečou je latinčina — túto teda nebude treba užívať pri vyučovaní náboženstva. U luteránov a u pravoslávnych je obradná reč tá, ktorou ľud hovorí. U židov je obradná reč hebrejština, poľahke pokazená

nemčina. Rabíni teda budú mať dovolené aj túto reč užívať pri vyučovaní náboženstva, ako ju aj doteraz používali všade, ešte k tomu aj v školách všetkých hlavnomestských.

2. Naukosdelnú reč ľudových škôl cirkevných určí patričná vrchnosť cirkevná. Ohľadom vyučovania reči maďarskej povinné sú tieto školy držať sa plánu kultusministerstva.

3. Vyučovanie maďarčiny vo všetkých, akýchkoľvek školách ľudových musí sa prevádzať tak, aby dietky znaly slovom i písmom dobre vyjadriť myšlienky svoje. Učitelia, ktorí by toto dokázať nevedeli, alebo nechceli, podrobení sú disciplinárnemu vyšetrovaniu a môžu byť pozbavení úradu na 6 rokov po prvý raz, po druhý raz ale navždy.

4. Odteraz len ten môže byť učiteľom, kto pred komisiou štátnou zloží zkúšku učiteľskú a obdrží diplom.

5. Školy také, ktoré majú od štátu podpory pre plat učiteľa vyše 120 korún, môžu mať len takého učiteľa, ktorého minister potvrdí. Jestli by v škole takejto bol učiteľ vládou vyzdvihnutý, tak na miesto neho druhého učiteľa vymenovať bude mať právo len vláda. Jestli by ale po druhý raz bolo treba v tej istej škole pozbaviť učiteľa úradu, v tom páde prevezme školu štát a spraví z nej školu štátnu. V takých školách cirkevných, ktoré majú podpory od štátu pre plat učiteľský 800 korún, učiteľa vymenuje kultusminister.

6. Jestli by vrchnosť cirkevná vyzdvihla z úradu učiteľa svojho, toto vyzdvihnutie bude mať platnosť až vtedy, keď to aj kultusminister potvrdí. Jestli v akejkoľvek ľudovej škole nachádza sa 20 procentov takých školopovinných, ktorí sú materinskej reči maďarskej, v tomto páde naukosdelná reč musí byť maďarská.

V pláne postarano je aj o platy učiteľské, ktoré sa určujú na 800 korún najmenej. Tiež obsahuje predpisy o školopovinnosti a o prísnych pokutách na takých rodičov, ktorí by neposielali riadne dietky svoje do školy. Krome dosavadných škôldozorcov, minister môže vymenovať ku nim aj viacerých.

O tomto pláne zadrží kultusminister predbežnú poradu, až potom predostre ho snemovni.

Interpellácia Jána Molnára.

Pre porady delegátov nezasedá teraz snemovňa. Na poslednom pojednávaní jej povedal ľudový Ján Molnár pozoruhodnú interpelláciu o regulovaní rieky Ráby.

Táto rieka každý temer rok vylieva a zpusťší celú úrodu okolitých obcí, takže patriční nútení sú zutekať ztadiaľ a hľadať sebe domovinu inú. Na regulovania rieky platia ohromné poplatky, a zregulovanie to neprevádza sa predsa niako. Tak on (Ján Molnár), jako aj iní ľudoví ablegáti viac ráz upozorňovali už vládu na neriady, ktoré jestvujú pri regulovaní rieky Ráby, ale nadarmo. Vláda len sľubovala a sľubovala, ale ináč nestalo sa nič. Ten úbohý ľud ale, keď mu povodeň všetku výživu znivočí, nenasyť sa ministerskými peknými sľubami. — Ale najsmutnejšie je, že páni liberáli ešte aj tú biedu chcú vy-

užítkovať pre seba a pre svoje kortešské ciele. Teraz, keď okolo Ráby nastaly hlad a bieda, vybrali sa stoliční páni a liberálni korteši k ministrovi s prosbou, aby mohli povedať tomu Iudu: Vidíte, my sa starieme o vás, my len môžeme dokázať dačo vám prospešného, teda držte s nami. — Žiada rečník konečne, aby vláda hneď dala preskúmať regulovanie Ráby a zapríčinené škody, a aby sa Iudu oškodenému odpustily poplatky na regulovanie rieky Ráby.

Minister nebol prítomný. Interpellácia odovzdá sa mu písomne.

Či môžu byť «cudzí» voličmi?

Áno, môžu byť v Uhorsku aj cudzinci voličmi, ale len liberálnymi. V Budapešti jesto niekoľko tisíc poľských židkesov pájesových, čo tu so starými haraburdami hauzirujú a kšeftujú. Nikto sa ich nepýta, kedy prišli sem a odkiaľ. Oni zaplatia od kšeftu porciu a zapíšu ich všetkých medzi liberálnych voličov.

S Iudovými voličmi robí sa to už ináč. Na príklad v okrese tapolčanskom sú občania, ktorých predkovia — asi 60 rodín — dovandrovali tu v rokoch 1864—1880 z Nemecka. A hneď bol každý voličom, lebo boli vtedy liberálmi. To trvalo 15—30 rokov. Keď ale nastala Iudová strana, títo voličia — ako poriadni katolíci — pridali sa k strane Iudovej. Tu hneď pozbavili ich hlasov, bo že sú nie štátnymi občanmi. Pod Széllom obdržali právo volebné zase. Sám minister riešil vec r. 1898. tak, že menovaní občania majú sa považovať za štátnych občanov a preto nesmú byť pozbavení práva volebného. Teraz, keď nastúpil minister Tisza, zase ich len pozbavili hlasovacieho práva. A je zvláštne, že predsedom tej popisujúcej komissie, ktorá menovaných občanov vynechala z lajstra voličov — bol *Jano Hollady*, r. k. farár. Nech ho to ctí!

Bánffy žobre u kat. kňazov.

Kto by to bol uveril? Veď Bánffy bol ten, ktorý sa rozhuckal proti viere našej a proti duchovenstvu nášmu ako nakazený. Trhal, kmásal, prenasledoval, pokutoval a žalároval nás proti všetkým zákonom a právam.

A teraz predsa stalo sa, že ten istý Bánffy bez všetkej hanby, ako by sa nikdy nebol ani previnil proti nám, pchá sa katolíckym kňazom do očí a žiada ich o priateľstvo. Každému kňazovi katolíckemu poslal program svojjej «novej strany» politickej, iste len preto, aby pristúpili do jeho strany.

Nuž k takémuto počínaniu treba ozaj veľkej smelosti. Bánffy si akiste myslí, že všetci katolícki kňazi sú sami duševní mizeráci, takí, ktorých možno vyoflinkovať, vykopať, a potom, keď ukáže im kto láskavú tvár, predsa že zabudnú na všetko a budú sa klaňať svojmu trýzniteľovi. Za takúto poctu pekne ďakujeme barónovi Des. Bánffymu. Židov — jeho to premilených miláčkov — jesto v Uhorsku dosť, nech si tam klope. A keď mu aj tí vypovedia, nech sa trebárs rozsadí od zlosti; aspoň sa naučí, že priateľstvo tých jeho najpremilenejších priate-

ličkov židovských trvalo len dotiaľ, dokiaľ trvala jeho ministerská moc.

Z reči kráľa.

Keď v mene delegátov pozdravil Koloman Széll kráľa, Jeho Jasnosť odpovedal mu, z ktorej odpovede vy-nímame nasledovné:

So všetkými mocnosťami stojíme stále v tom najlepšom pomere. Náš pevný pomer ku našim spojencom, doplnený úzkym dohodnutím sa našej monarchie s Ruskom ohľadom balkánskej otázky, vzbudzuje v nás dôveru, že sa stav vecí na našom kontinente pokojne bude vyvíňovať.

Veľmi zarmucujúca je borba vo Východnej Asii, ktorej už doteraz mnoho ľudských životov padlo v obeť.

Bárs by Prozreteľnosť božia úzke hranice vykázala tak ohľadom času jako aj ohľadom priestoru tejto krvavej borbe, aby svet onedlho zas požívať mohol nekonečné požehnanie pokoja.

Moja vojenská vláda na rýchlejšie zaopatrenie zbrani a municie žiada osobitný úver.

Tak námorníctvo potrebuje tiež väčší úver, aby započaté stavby a vystrojenia lodí rýchlejšie prevedené byť mohlo.

Oproti týmto požiadavkám v nasledujúcich rokoch značnejšie summy usporené budú tak pri mimoriadnych vojenských výdavkoch jako aj v ročnom rozpočte námorníctva.

V Bosne a v Hercegovine sa pomery riadne a úplne pokojno viviňujú a vzdor vzrastajúcim potrebám obe krajiny budú vstave aj r. 1905. trovy administrácie z vlastných dôchodkov zaokryť.

Súe presvedčený, že obvyklím nahliadnutím a horlivostou budete posudzovať predostrené návrhy, prajem zdar vašej práci a srdečne vás vítam.

Rusko-japonská vojna.

Na bojišti neudávajú sa teraz významnejšie udalosti. Zprávy hovoria len o maširovaní Japoncov hore Mandžuriou a o chystaní sa Rusov, z čoho možno uzatvárať, že najbližšia vojna bude zase veľmi krvavá. Táto bitka, jestli možno správam veriť, je už veľmi blízko, lebo oznamuje sa, že čatz Kurokiho sú už len na 60 kilometrov od Liaojangu.

Japonci o pár dní začnú dobýjať Port-Artur i na mori i na suchu a preto v zálive Kerrskom rýchle vysadzujú svoje vojsko. V tomto zálive stihlo Japoncov nešťastie. Japonská úradná zpráva oznamuje, že jedna japonská signálna loď natrafila na ruskú minú a vyletela do povetria, pri čom osem Japoncov prišlo o život. Oproti tomu ruská zpráva oznamuje, že loď vyhodil do povetria jeden smelý mladý ruský námornický officier, ktorý v noci na jednej korvette zašiel do prístavu a tam spustošil loď, ktorá dľa ruskej zprávy nebola signálna, ale vraj pancierová loď.

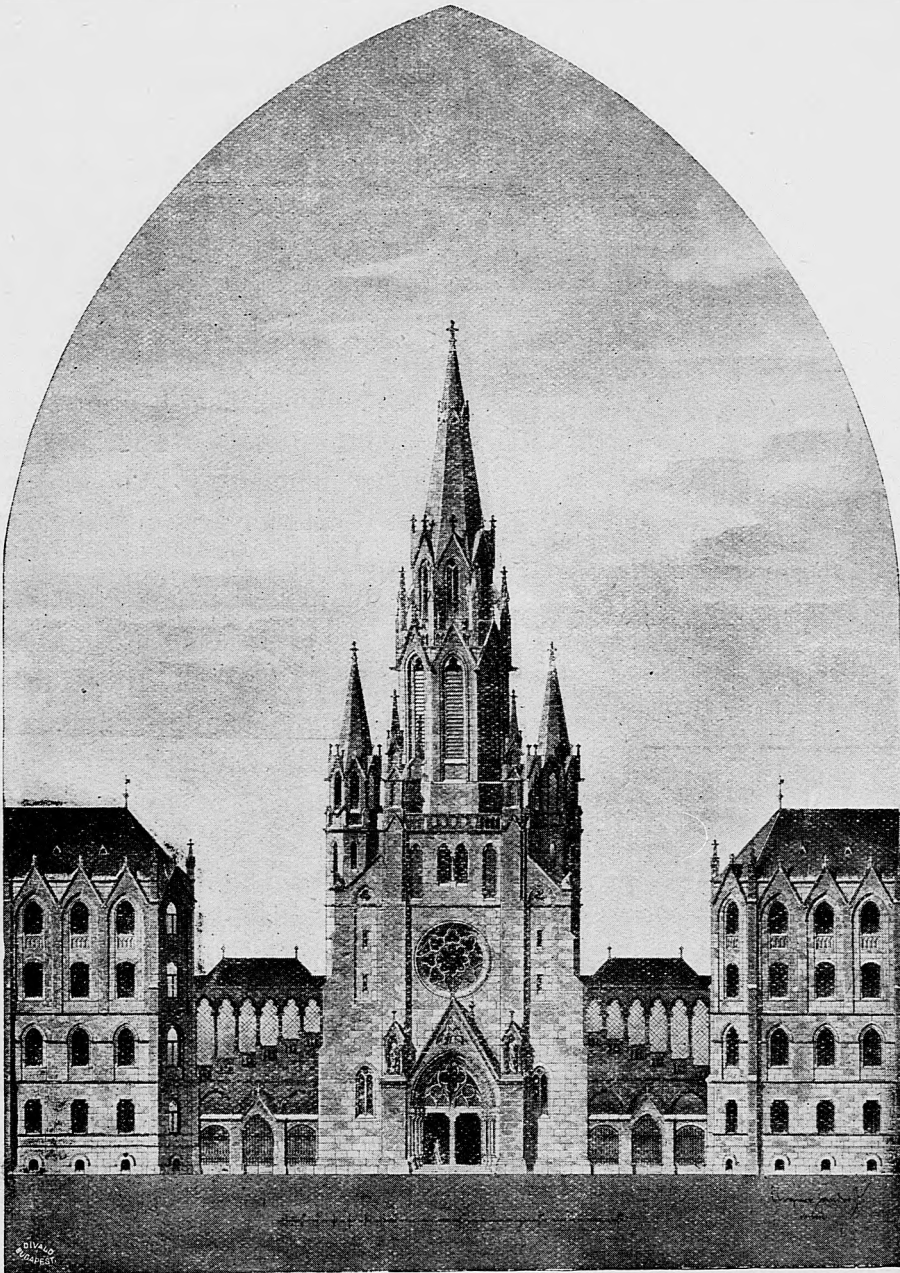
Pokus Japoncov, vydoberť Port-Artur, pravdepodobne nezdarí sa.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z Ružomberku: Katerina Milan 2 koruny; Menhart: Katerina Marko 6 kor.; zo Svätého Ďura: Maria Vilc 10 kor.; z Tepličky: Franc Martončík 20 kor.; z Levoče: Maria Kalavsky 20 kor., Helena Róth 11 kor., Ondrej Frankovič sbierka 100 kor.; veriaci zo Straže 40 korún; z Levoče: Štefan Bečker 5 kor.; z Richnavy: Anna Zemjanek 2 koruny, N. N. z Richnavy 20 kor.; z Brezovici: sbierka 10 kor.; zo Spišských-Vlachov: Matej Endaš 4 kor., Anna Muranský zo Šuňavi 3 koruny; z Levoče: Katerina Blažovský 5 korún, Maria Hlavač 2 koruny, Maria Šimko 24 kor. 50 halierov; Roskócz: Juraj Kamenický 4 K, Ondrej Koscelník sbierka 10 K, z Prešova: Karol Vrabel 20 K; z Lučky: Michal Fabian 10 kor.; z Jasova: M. Szomory 20 K; z Levoče: N. Kmec 4 koruny, Alojs Židek 3 K; zo Spišsk.-Podhradia: Maria Kralik 10 korún, Maria Molčan z Levoče 10 kor., Levočská processia ku sv. Anne 1 i korún, Anna Dravecka 2 kor., Ondrej Koscelník 10 K, Maria Cisar 6 K; Velk. pán Béla Bojarský, mešťanosta mesta Levoče 20 kor.; z Lubotiny: Ján Lisčinský 10 K; Ó-Falu: Adolf Gursching 2 K; z Mafašovec: Albert Kuchta 2 kor., Anna Dvorský sbierka 30 korún; dp. Ján Jablonsky, farár z Lipnici 20 korún, Anna Chlodňak z Harhova, Katerina Červinsky z Levoče, Štefan Ondrejčak z Kolčova, Gašpar Hatala z Chironan, Maria Laheta po 1 korune; z Levoče: Valent Kíral 4 koruny; zo Spišských-Vlachov: Anna Matusčak 2 koruny, Kňazko Martin z Levoče 2 koruny, dp. Ondrej Gebé, gr. kat. kňaz 3 koruny; zo Smolinského: Martin Lipóth 6 korún, Štefan Čorba z Košic 2 koruny, Katerina Repko z Jamníka, Terezia Tkáč, Maria Liptak, Maria Petrik, Michal Kovaľ, Maria Čech, Maria Baluch, Jozef

Pikovský, Ján Kováč, Juraj Hurčík, Juraj Grisak, Ján Vagut, Katerina Kema, Michal Tkáč, Maria Šimko, Anna Dugas, Maria Martin, Maria Visocký, Maria Šchöle, Ondrej Balaž, Štefan Balaž, Anna Fedor, Maria Kirchner, Imrich Nagy, Ondrej Keltés, Alžbeta Zihak, Ján Gulaš, Ján Polaček, Zuzanna Kralik, Helena Hatala, Anna Kiseľ, Ján Tabačko, Helena Davčík, Štefan Balog, Jozef Kupko, Maria Štofanko, Anna Kančur po 1 korune; Jozef Tekel,

Jozef Podhradský, Ján Polaček, Ján Juda, Maria Zvada, Anna Antal, Ondrej Kijó, Alžbeta Hanas, Jakub Dužik, Maria Lajčak, Anna Tóth, Maria Čarny, M. Žilko, Maria Baňsky, Maria Stanislav po 2 koruny viacerí 5 korún J. Čorba 1 kor 70 hal., N. N. 3 koruny, Jozef Huska 4 koruny, Zuzanna Urban 3 kor., Ján Majoroš 3 koruny; viacerí 6 korún 70 hal.; Alžbeta Kuris z Košic, Ján Duriš, Maria Stako, Dorota Ňugod z Kavečan, Jozef Čipka, Anna Mitro, Anna Šima, Pavel Martončík, Ján Harvan, Ondrej Ňugod z Kavečan po 2 koruny; veriaci zo Šemviza (Šariš) 10 K, viacerí 9 korún 60 halierov, Jozef Mata, Rozalia Imrych, Jozef Tokarčík, Ondrej Kisoňak, Anton Andrassy po 2 koruny; z Košic: N. N. 2 kor. 40 hal., N. N. 11 korún 80 hal., J. Dudaško

Chrám Večitej Poklony.

2 kor., Ondrej Čvengroš 3 kor., Anna Mihalik, M. Kimay, Ondrej Sopko, Ondrej Ončak, Žofia Korheľ, Ján Kušnir, Anna Durenda, M. Ruzojak, J. Železník, Alžbeta Hak, Ondrej Žilka, Žofia Demický, Jozef Kolársky, Matej Kašovský, Maria Tkáč, Zuzanna Slivka, Maria Nogravec, Katerina Kapko, Juraj Mikloš, Anna Kubik, Anna Vojtko, Zuzanna Žebrák po 1 korune; z Hrabušic: Ondrej Kubický 10 korún; z Velbach: Ján Forgáč 20 kor., Ondrej Vendruch z Velbach 20 korún.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

Krajinský Púť do Lurdu.

Predsedovia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierskym požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový púť poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásit sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedelu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congr.
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštine (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským púťníkom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odohodu púti: 21. augusta 1904. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. „ „ „	370	„
III./a „ „ „	215	„
III./b „ len s bytom	185	„

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Ctitel'om Panny Marie levočskej.

«Nového kostola základ položený,
Uholný už kameň odpočívá v zemi.»
Štefan Hattyár.

S túžobnosťou očakávajú ctitelia Panny Marie každoročnú slávnosť na Hore Levočskej. Zaiste ale s tým väčšou horlivosťou budú tam putovať odtiaľ, keď sa im osemročná vrelá jejich túžba začína už splňovať; keď majú uvidieť dvýhať k výšinám posvätné im múry tak slávneho a znamenitého palácu Marianskeho, ktoré majú zo zeme vyrásť na skale, minulý rok k tomu cieľu do zeme slávnostne položenéj.

Keď je nám to známe, a keď sme si z lásky sami pred seba vzali, že chceme, aby slávny chrám tento bol postavený z almužny našej; a keď skutočne sa ho dožiť a ho uvidieť túžobne sebe žiadame: pričíňme sa k tomu, aby sa to stalo čím skorej, lebo život náš je krátky a ho-

dina smrti tak neistá. Celá dosavád sosbieraná summa na chrám tento obnáša do tridsaťtisíc zlatých. Je to, buď Bohu chvála, summa už dost pekná; ale oproti summe, jaká je tu potrebná, je to len asi tretia čiastka. Dokiaľ nebude pospolu aspoň päťdesiat tisíc zlatých, stavanie kostola začať sa nemôže. Pričíňme sa tedy, aby táto summa, ba aj celá, bola pohromade tohoto roku. Keď sa pri slávnosti minuloročnej sobralo desaťtisíc korún: nech sa tohoto roku složí viac, — kolko je potrebné.

Stať sa to môže veľmi ľahko, keď každý katolícky dom pred seba si vezme, že k budúcej slávnosti k tomu cieľu jeden zlatý obetovať bude. Privolávame to ctiteľom Panny Marie už od ôsmich rokov, a opakujeme to v Jej svätom Mene aj teraz. Mnohí z našich bratov aj hneď tak učinili, a mnohí aj väčšie summy obetovali (jako to v registru milodarov vidíme); ale neučinili tak *všetci*. Dosavád ešte uverejňovali sa milodary minuloročné.

Mnohí ľudia pohoršujú sa na tom, že na chrám tento dosavád ešte nič neobetovali *boháci*, zvlášť tí, na ktorých by sa to slušilo, a že obetuje len chudoba. Je to pravda, že keď by sa za chrám tento zaujali ľudia bohatí, a obetovali väčšie summy, že by sme boli ďalej, ako sme. Keď sebe ale Matka Božia Levočská k tomuto skutku, skrz ktorý Ona tak slávne má byť počtená, vyvolila nás chudobných Slovákov, je nám to len ku cti; lebo je to dôkaz, že nás Ona *zvlášťne a osobne* miluje, že chce byť našou pomocnicou, keď sa nám zle deje. *Kto-že je utišnutý na jej pomoc viac, jako my ubohí?* Dôkaz jej zvlášťnej lásky k nám je aj to, že sebe vyvolila uprostred *nás* prebývať na svätej tejto Hore, kde učinila s praotcami *našimi* zvláštny záväzok aj pre nás potomkov, že tu vyslyší prosby naše a udelí milosti, ktoré dať je svet vopravdu malomocný.

Pri slávnosti budúcej prekvapí púťníkov krásna dojímavá pieseň «Túžba Panny Marie Levočskej», ktorú k Jej cti a v prospech Jej svätého chrámu spracoval jej ctiteľ a náš milý kazateľ, dp. *Štefan Hattyár*. Každý púťník k svojmu potešeniu nech sebe ju kúpi. Slova tejto piesne jakoby vychádzaly z úst Levočskej Matky Božej, aj je na nej pekne vyobrazený budúci nový chrám.

Sú tiež ešte k dostaniu knižočky: «Hora

Levočská», v ktorých je opisano v krátkosti všetko, čo sebe o Levočskej Panne Marii vedieť žiadame, totiž zázraky, zaujímavé dejiny pútnického tohoto miesta, atď., čo nám nemá byť ľahostajným. Máme to zachovať aj pre našich potomkov. Tiež je v nej vyobrazený pútnický kostolík, ktorý už o ne dlho tam stáť bude, čo je nám tiež pamiatka. Budú k dostaniu tieto veci, jako vždy, v meste pri kostolných dverách a na Hore. S.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačennú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Jeho veličenstvo kráľ 15. ho mája, v nedeľu, rano o 8. hodine bol na omši v kaplnke sv. Štefana a po službách Božích utiahol sa do svojich komnat. O 9. hodine bola v kaplnke druhá omša, na ktorej prítomní boli arciknieža Jozef so svojou manželkou arcikňažnou Klotildou a ich syn arciknieža Jozef August so svojou manželkou arcikňažnou Augustou.

Veliký požiar v Solke. V obci *Solka*, nachádzajúcej sa v stolici nitranskej zúril nedávno veliký požiar, ktorý beztak chudobné obyvateľstvo obci značne oškodil. Sotva dopyčul sa o tomto šlachetného srdca ablegát ľudový prievidského okresu dr. Alexander *Ernszt*, hneď zaslal do Solky ku ulaveniu nešťastným *jednoto korún*. — Obraciam sa teraz na ľútostivé srdcia našich ct. Čitateľov, zvlášte tých, ktorí v blízkosti Solky bývajú, aby ráčili tiež prispieť k pomoci nešťastným pohorelcom týmto. Kolko kto môže, nech v Mene Božom udelí ubohým bratom našim. Všemohúci Pán Boh im to zaiste hojne odmení. — Láskavé milodary svoje ráčte zaslať rovno do Solky na predstavenstvo obce.

Birmovka v Miškovci. Novovymenovaný spišský biskup Alexander Párvy, ako jeden telegramm oznamuje, prišiel do Miškova, aby v celom distrikte miškovskom udeľoval sviatosť birmovania. Miškovec nepatrí pod spišské biskupstvo, lež pod jágerské arcibiskupstvo, biskup

Párvy ešte birmuje v arcipastierskej hodnosti patriacej k arcibiskupstvu jágerskému. Z Miškova pojde biskup do Mámoru a odtiaľ do Diósgyóru. Vsade prijímajú ho s veľkou slávnosťou.

Sociálni demokrati a kresťanskí socialisti. U nás, ako známe, mimo socialnych demokratov najnovšie začínajú sociálnu akciu aj takzvaní kresťanskí socialisti, ktorí spoločenské neresti vôbec a menovite stav triedy robotníckej a roľníckej chcú polepšovať na základe kresťanskom. Kresťanskí socialisti v Keckskeméte minulý štvrtok svolali shromaždenie, na ktoré z Budapešti vyšlo viac vodcov kresťanskej akcie sociálnej. Na shromaždenie prišli aj sociálni demokrati, aby demonstrovali a shromaždenie znemožnili. Aby demonstrácia bola dôraznejšia, sociálni demokrati z Budapešti tiež pýtali si jedného vodcu, Franca Klárika. Keď sa shromaždenie započalo, sociálni demokrati, ktorých bolo veľmi mnoho, začali spievať známu revolucionárnu pieseň, tak chtiac prekaziť rečenie kresťanských socialistov. Tamojší policajný kapitán dvanásť nezbedných socialnych demokratov aj s Klárikom zatknul, na čo nastal pokoj a shromaždenie skončilo sa v poriadku. Keď však budapeštianski hostia večer šli na stanicu, demokrati ich napadli kamenňmi a záprdkami. Policia sotva bola vstave medzi demonstrantmi poriadok udržať.

Srť jedného kaprála. Z Prešporoku oznamujú, že honvédske kaprál Gustáv Szép spáchal v kasárni samovraždu. Kaprál Szép pred niekoľkými dňami vykommandovaný bol s viacerými chlapmi na stráž, ale prečo-prečo nie ušiel so strážou a dva dni sa skrýval. Vojská vrchnosť dala ho hľadať na všetky strany, ale bez výsledku. Kaprál predvečerom sám sa vrátil do kasárne, schytil svoju pušku a zastrelil sa.

Nehoda na železnici. Správa štátnych železníc oznamuje, že v sobotu 14. t. m. z Királyháza idúci osobný vlak č. 4003. na stanici Nagy-Szöllös následkom zle postaveného veksla vrazil do jedného na kolajnicach stojaceho rušňa. 8 cestovateľov, 2 železničiarov a 1 pošťár boli ľahšie ranení. Srážkou zapríčinená škoda obnáša as 1500 korún.

Veľké nešťastie udalo sa v Hybách v Liptove. Sestra liptovsko-sväto-mikulášskeho kraj. vyslanca Jána Ružiaka, vydatá za zámožným gazdom Andrejom Hopkom šla i so svojim 17-ročným synom Júliusom pre zemiaky, ktoré uložené mali v jame vykopanej do brehu. Od mnohých dažďov rozmoknutá pôda sa sossula, jama sa srútila a zasypala matku i syna. Kým ich zpod zeme vykopal, oba boli už mŕtvi. Nešťastie vzbudilo na celom okolí veľké vzrušenie a úprimnú sústrasť.

Sjazd okolných lekárov. Vo svätodušnú nedeľu bude v Budapešti krajinský sjazd obecných a okolných lekárov.

Dôchodok z automobilového kvetinového korsa. jako riaditeľstvo oznamuje, po stiahnutí všetkých trov, obnášal 6000 korún. Z tohoto obnosu 4000 korún, obráti sa na založenie budínskej dielne, v neej zamestnávať sa majú takí robotníci, ktorí nemajú zárobku. 500 korún

dostal Pensijný ústav uhorských novinárov, 500 korún Spolok dobrovoľných ochrancov, 400 korún polícia IV. okresu, 400 korún polícia VII. a konečne 300 korún dostal spolok, ktorý v prázdninách vysielal chudobné školské deti letovať na vidiek.

Ten vojenský život. Z Prešporoku oznamujú: Kanonír Jozef Janáč zastrelil sa v mestskom sade. Zanechal list, v ktorom ponosuje sa na dvoch svojich predstavených.

Vážne upovedomenie pre hospodárov. Množstvo poďakujúcich a vďaka činiacich listov svedčí, že «generála Dewetta delovo-ocelová kosa» je významného druhu dobrá kosa. Kto si teda vie dobrú kosu vážif, nech sa obráti s dôverou ku pánu Pavlovi Sohr, Somogy-Szill, ku jedinému dodavateľovi týchto kôs, ktorý každého na čas a statočne vyslúži, na otázky a dotazy obratom pošty odpovedá, Cenníky zdarma a franko posielal. Obširnejšie možno sa dočítať na 16-tej strane v ozname.

Zaknutí švindleri. Budapeštianska polícia zatkla troch dobrých vtákov. Jeden je krajčírsky pomocník Adolf Brucker, ktorý minulého decembra v Budapešti naraz na štyroch miestach otvoril obchody, nakúpil hromadu tovaru na úver, ktorý potom za facku popredal a ušiel. Druhý vtáčik je istý Lev Goldstein, 21ročný kúpecký pomocník rodom z Nových Zámok, ktorý na falošný objednávaci list vysúdil väčšie množstvo tovaru a potom ušiel. Obidvoch posadili do chládku. Zatkli aj kúpeckého pomocníka Alexandra Jakuba, ktorý pomocou falošných listín pre jednu vyhorenú famíliu v Bážke sbieral milodary. Od viacerých podarilo sa mu vylákať väčšie-menšie summy peňazí.

Deti pod vrbou. V Ostrihome udal sa smútny prípad. Traja malí chlapci tamojšieho poštovného úradníka Halassyho prechádzali sa na síholi a medzi tým prišli na breh malého Dunaja. Tam si pod jednou vrbou odpočinuli. Najmladší chlapec však vyliezol na vrbu, aby si odrezal prút na píšťalku. Ohybné konáry ho však neudržali a chlapec padol do vody. Dvaja starší bratia, z ktorých najstarší má dvanásť rokov, šli mu na pomoc. Jeden chytil tonúceho za ruku, druhý ale bežal do blízkeho domu pre pomoc. V dome však nenašiel nikoho. Chlapec zatiaľ sa utopil, pretože brat ho nevedel udržať na vode. Mrtvolu nešťastného dieťaťa ešte nenašli.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trový prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» v Budapešti.

Klamstvá s prostredkovaním sňatkov. Budapeštianska polícia vydala nasledovnú úradnú zprávu: Tak na budapeštiansku políciu ako i na polície cudzozemské dochádza teraz viac oznámení a ponôs pre klamstvá

prevádzané sňatky sprostredkujúcimi ústavmi. Pod zvučnými titulmi oznamujú bohaté dámy na vydaj a pod titulom všelijakých útrat od ženiach a vydávajúcich sa vysudzujú väčšie-menšie summy peňazí — o ponúkaných dámach jednoducho niet ani reči a aj všetky jejich vychválené spojenia sú tiež len puhá vymyslenina a klamstvo. Viedeňský nemecký konsulát teraz v záležitosti tejto písal polícii opisujúc klamstvá troch sňatky prostredkujúcich ústavov v Berlíne. Toto sú kancelárie Reform, Reel a Fortuna, ktoré cestou insertov po novinách z Uhorska a Rakúska sbierajú svoje obeť. Došlo proti nim viac ponôs, tak že polícia obecnosť opätovne upozorňuje, aby lákavým nabídkam cudzozemských ústavov nikto nesadnul na lep, pretože celá vec je čiročisté klamstvo.

Odhalené kupci s ľudským telom. V posledných časoch do hlavného mesta prišlo viac s dievčatmi kupčiacich agentov, ktorí pod rozličnými záminkami vyvážali na Východ a do Ruska mladé devy. Svedeným devám sľubovali hory-doly a nešťastné obeť len za hranicou zvedely, aký osud na nich čaká. Budapeštianska polícia teraz zatkla viac takýchto bezbožníkov, tí sú Móricova Friedmannova, ktorá vyvážala devy zvlášte do Carihradu; ďalej Armin Stukler, Alexander Hofmann a Jánova Markovicsova. Poslední traja kupci už boli trestaní, Móricovu Friedmannovu policajný kapitanát posúdil teraz na dva mesiace do áreštu a na zaplatenie 200 korún pokuty.

Zhorely tri grófske dcéry. Z Pavie (Taliansko) oznamujú: V obci Corvino-Quirico po tieto dni zhorel kaštieľ grófký Angely Perducca-Pitti. Hasiči s napnutím všetkých síl snažili sa udusiť oheň, ktorý sa však vo veľkom víchre tak rýchlo šíril, že nestačili ratovať ani všetkých obyvateľov kaštieľa. Tri dcéry grófkine, komtessy 18ročná Ida, 16ročná Guiseppina a 6ročná Fiorenza zhorely v kaštieli. Škoda obnáša dvestotisíc korún. Vyšetrenie zistilo, že kaštieľ bol podpálený.

Zať a test. Z Ostrihomu píšú: Gabor Domboši, advokát z Komárna, prišiel do Párkányu a pýtal peniaze od svojho testu, od drevokupca Adolfa Milcha. Zať a test sa podohadovali a pri zvađe Domboši prišiel do takého hnevu, že vytiahol revolver a pátráz strelil na svojho testu, lebo mu tento nechcel dať ani haliera. Na šťastie zať bol taký rozčulený, že nevedel mieriť a ani raz ne-trafil. Adolf Milch oznámil svojho zaťa, ktorého potom polícia chytila. Advokáta po výsluchu podržali vo vyšetrovacom väzení.

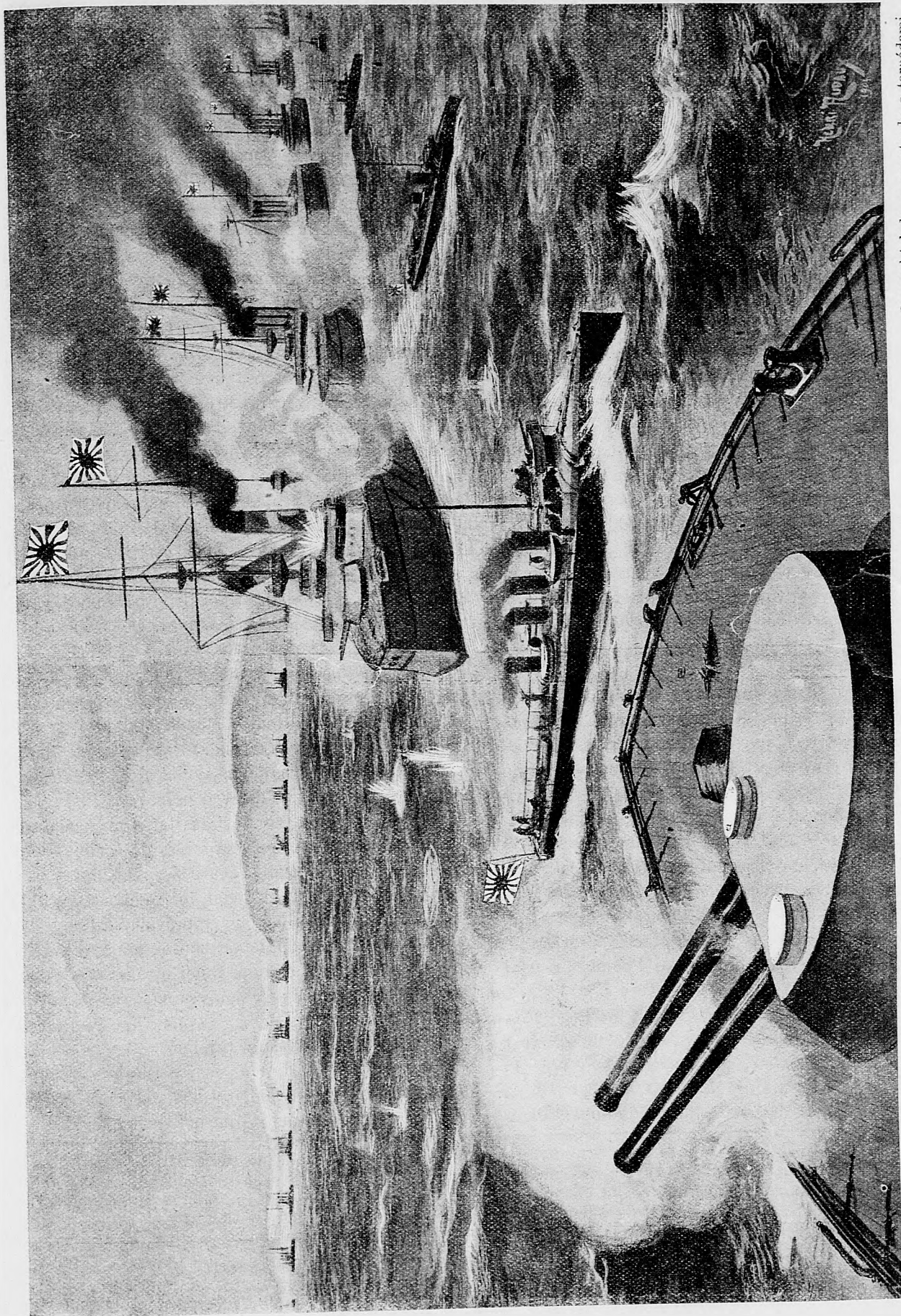
Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

«Krest'an» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Ruské lode, v úzadí Zlatá Hora s pevnostmi.

Bombardovanie Port-Arthura.

Japonské lode, v prostredí s torpédami.
Zo «Zászlókn»-u.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XVII.

Jano bol syn pastiersky. Veľmi za včasu zostal sirotou. Matka mu pri pôrode zomrela, otca o pár mesiacov neskôr priniesli mŕtvého. Pri rúbaní dreva privalil ho jeden veľký peň.

Malého Janka vzali k sebe príbuzní. Medzi pastiermi vyrástol tak, ako v hore strom. Slobodne a dive. Nedbali oň. Keď plakal, vstúpili mu do úst v pálenke močený chlieb, aby sa utišil. Pálenka omámila ho, nemuseli mu dať jesť.

Keď bol väčší, uchádzalo sa mu viac bitky, ako chleba. A predsa rástol a bujnel. Čisté horské povetrie dávalo mu sily. Ale duša jeho taká bola, ako zanedbaná zem. Planá, zarastená divou burinou. Od veľa bitky a pálenky zostal hlúpy a neokrúchaný. Lásky a teploty srdca nepoznal. Sotva počal chodiť, už musel pásť kozu. Toto zviera bolo jediným priateľom jeho. Nebilo ho, a nenadávalo mu. Keď bol väčší, dostal pár oviec. Tam pásaval ich pod horou, na bujnej lúke pri žblnkotavom potôčku.

Vždy bol sám so stádom. Lenive stúpil za ním, len kedy-tedy zaplieskal bičom. Keď stádo pokojne sa páslo, vyvalil sa na trávnu, a hlúpo hľadel do prírody, kým nevyhľadnel. Potom vytiahol z kapse suchár, a žuval ho pomaly.

Nikdy nešiel medzi druhých pastierov, ba bál sa ich, lebo vysmievali ho a bili. Podvečer sohnal stádo a šiel domov. Sotva prišiel, musel pestovať detko. Po ľahodnej večeri utiahol sa do maštale, a tam spal blízko stáda. Jasná svietila, skočil na nohy, vytrel si oči pásfou, dakoľko ráz zivnúť, vypil za hrnček žinčice, prevesil na seba kapsu, a vyhnal stádo na pasienku. Pomaly a ospalivo kráčal za ním.

Z celej prírody najlepšie páčil sa mu malý potôčik, najmä tam, kde voda jeho s veľkým rachotom zo skaly padala na dol. Malé kvapky, ako čo by sa boly prášily; keď ale slniečko svietilo na ne, tu Jano videl dúhu. Obráz tento dojal dušu jeho. Stál ako stĺp, a cez hodiny obdi-

voval utešený výjav. Keď sa do vôle nadíval, vzal nôž a robil píšťale, alebo vzal fujaru a proboval písať. Od pastierov videl, ako robili malý mlyn. Aj on spravil takýto, a nevyslovnú radosť mal, keď koleso jeho krútilo sa v potôčku. Teraz aj čas lepšie mu ubiehal, tak, že neraz mrzel sa, že tak zavčasu zotmilo sa, a on musí ísť domov, kde čakajú ho surové reči, bitka a planá večera.

Toto bol jeho život už cez celých desať rokov, a len päťročný bol, keď ho začal. Dlhý čas, ale prešiel. Jano zpevnel, hodný chalan zostal z neho, so širokou tvárou, s krátkym nosom a so strapatými vlasami.

Leto ako leto; ale tá núdna a dlhá zima, ktorú utiahnutý medzi ovciami v maštali trávil! To bolo voľačo hrozné preňho. Opravdový žalár, bez radosti, s večitým smútkom. Ešte šťastie, že mal fujaru. Za dlhý ten čas dosť dobre písať na nej. Pravda, ináč sa ozývaly hlasy tam pod horou pri potôčku, ako v smradlavej maštali.

Ťažko vedel vyčkať jaro. Ale potom, jaknáhle prebudila sa príroda z dlhého spánku, jaknáhle zavznal spev vtačí: znovu začal veselý život.

Jedného dňa, keď už aj konvalinka kvitla, tam sedel Jano na jednej machom zarastenej skale a písať na fujare. Príjemné zvuky ďaleko roznesly sa po doline na krídlach šumiaceho vetra. Jano celý bol pohrúžený do hry, tak že nezbadal dievčinu, ktorá počúvajúc nótu, tíškom blížila sa k nemu, a neďaleko od neho oprela sa o veľkú jedlu a hľadela na pastiera. Oči jej iskrelly sa a tvár horela od rozkoše.

Bola to Mara zo susedných lazov. Tam bývala u jednej pastierskej rodiny, ktorá nedávno prišla na toto okolie. Matka jej v meste slúžila; odtiaľto chodievala kedy-tedy k nej. Otca neznala. Patrila medzi také deti, za ktoré vlastná mať haňbí sa, ľudia ale znevážia ich.

Jana včera večer videla po prvý ráz. Pískanie jeho tak sa jej zalúbilo, že zostala stáť a načúvala, potom však šla k nemu a pustila sa s ním do rozhovoru. Jano oči vytreštil, keď ju zazrel. Dievča vypytovalo sa všeličo, a Jano dosť neurčite odpovedal, lebo nebol navyknutý na taký rozhovor. Mara mnoho vyprávala o sebe, čo Jano s počudovaním počúval, lebo neborák ani to nevedel, že ľudia aj inakšie žijú, ako on. Ďalej pýtala sa, kde pásava, či zvykol písať na fujare, konečne keď sa lúčili, slúbila mu, že príde za ním.

Takto počala sa známosť jejich.

Na druhý deň dievča ozaj prišlo za Janom k potôčku. Hlasy fujary priviedly ju k nemu.

Nič zaujímavého nebolo na nej, jedine modré jej oči

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo strednou a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy hárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tove požičky bez všet- kého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

boly k závideniu. Telo jej [cintlavé a nedospelé bolo. Chorľavá a bladá tvár len kedy-tedy bola zaliata rumencom. Mohla byť v tom veku, v ktorom aj Jano.

Jaknáhle Jano zočil dievčinu, skočil zo zeme, kde ležal, tvár jeho zapálila sa, ale ani slova nevedel prehovoriť.

— Juj, ako pekne si pískal Janko! Zďaleka počula som hlas fujary, tá priviedla ma k tebe; ináč dlho by bola blúdila po hore — hovorila a sadla si na zem. Eľa, aký mlynček! Ako sa krúti! Ty si ho robil? Ani som nemyslela, žeš' taký šikovný. Sadni si ku mne a zapískaj neakú veselú.

Jano poslúchol, ale bol v rozpakoch. Nevedel, čo mu je. Nikdy sa tak necítil, ako teraz v blízkosti dievčiny. Ani za svet nebol by pozrel do jej modrých očí.

— Pěkne vieš písať, pochválila ho dievčina. Na našich lazoch ani jeden pasák nemá fujary. Tebe to tak pekne ide ani drozdovi, alebo slávikovi. Budeš mi aj inokedy písať?

— Budem, až prídeš sem za muou.

— Prídem, lebo si dobrý. Doniesla som ti koláč a cukrové, tu máš, jedz. To mi mamka dali. Vieš, slúžia v meste u pánov. Pravda, ty si ešte nebol v meste?

— Nie!

— Ja často chodím. Ako je tam všetko pekné! To by sa ti ľúbilo. Aj druhý ráz ti donesem koláč a všeličo, čo dostanem od mamky. Za to budeš písať. Tak fa rada počúvam.

— Budem, budem, odpovedal Jano, pri čom ujedal koláč. To on nikdy nejedol.

— Aká si dobrá, že si myslela na mňa. Mne moj nikdy nič nedonesú z mesta. Len pálenku, zemiaky a tvrdý chlieb dostávam doma. Nadávajú mi a bijú ma koľko sa im len chce. Ty ale aká si dobrá. Príď za mnou, kedy len môžeš, hoc aj každý deň.

— Prídem, ako by neprišla. Tešíš sa tomu Janko?

— Nuž pravda-že. Aspoň budem sa mať s kým shovárať.

— Vieš čo Janko, ja budem tvojou sestrou.

— Ako mi bude dobre! vykrikol Jano, a vyprával bez prestania. Ako čoby príchod dievčata, pohľad, reč a dobrota jej, svetlo bola zapálila v zanedbanej duši jeho. Úprimné priateľstvo povstalo medzi nimi, ako keby známost jejich Boh zná od kedy bola trvala.

— Juj, ak dlho som tu, poznamenala Mariena. Už musím ísť domov.

— Ale prídeš? pýtal sa Jano. Vidiš, tak nám bolo dobre! Prídeš aj zajtra?

— Ak budem môcť odbehnúť. Už poznám cestu. Pri potôčku pojdem, ten dovede ma k tebe.

Jano skácal od radosti.

— Budem fa čakať Marka moja.

Po západe slnka aj Jano poberal sa domov.

Keď zjedol skromnú večeru, utiahol sa na stranu od druhých pastierov, vzal fujaru a pískal nóty, ktoré sám vymyslel. Hej, keby to bola počula Mariena, veru že by bola príbehla za ním!

V noci nijak nevedel zaspáť. Prehadzoval sa na slame, ale sen obchádzal ho. Sotva vyčkal rána. Čas tak pomaly ubiehal, že si myslel: na veky bude trvať. Bože môj, ešte len poludnie! Od dlhého času vytiahol z kapsi chlieb a syr, a ujedal si, hoc nechutilo mu. Tak sa nikdy necítil ako teraz. Ustavične Marienu mal v mysli. Ju vidí pred sebou. Aj v noci bolo to tak s ním, preto nezaspal. Nevedel, čo mu je. Nespokojne hľadel v tú stranu, odkiaľ mala prísť, a keď nechodila, vzal fujaru a pískal, ak len najlepšie vedel. Jaknáhle zočil ju, bežal k nej ako blázon, a viedol ju k vodopadu. Tam bol salaš jeho.

Zase mali sa o čom rozprávať. Keď ich to zunovalo, postavily malý mlynček a tešili sa tomu, ako vrtely vlnky koleso. Keď sa aj toho nasýtli, naháňali sa po lúke, a potom udychčaní odpočinúli si sa na zelenom machu. Blízko seba, ako milenci. Janovi tak dobre padlo, že bol blízko dievčata.

Od tohto času skoro každý deň sedávali takto. Jano napred vedel kedy príde, vtedy vždy bol veselý; ale keď nemohla prísť, nevedel, čo má robiť. Neborák nevedel, aká tajná moc viaže ho k Mare. V srdci cítil nevysloviteľnú slasť, ktorú pred tým nikdy nie. Nevedel, že to láska, ktorá vkradla sa do srdca jeho. Cítil, že prúdi sa v ňom krv, ba aj v hlave mu hučí, keď pomyslí na Maru. Blažený bol, keď sedela popri ňom, keď ruku jej chytil, keď cítil dych jej, lebo inakšej radosti nemal. Keď ale neprišla, bolo mu clivo, a vtedy ani len nepískal. Skorej plakal, núdne chodil za stádom, vše hľadiac v tú stranu, odkiaľ milá jeho dochádzala.

(Pokračovanie nasleduje.)

Do pozornosti kosa zadovázajúcemu obecnstvu.

Aby si každý jeden čím ľahšie zaopatril mohol svetočyrnu generála Deveth delo-ocelovú kosu, v 19 om čísle sme pripojili zadovázajúcu listinu, ktorá sa má v páde zadovázania riadne a zretedelne vyplniť a na pána *Pavla Sohr, Szill* (Somogym.) zaslať, lebo toto je jedine opravdový zadovázajúci prameň na svetočyrné generála Devetha delo-ocelové kosa. — Tého kosa prevýšia všetko, čo sa v tomto diele nachádza. Preto nech nikto nezamešká príležitosť, kto dobrú kosu chce mať, a nech si nezfažuje niekoľko slov za všeobecné dobro medzi svojimi známymi, nech odporúča kosa této. Keď niekto žiada, aby sa mu kosa len neskoršie zaslala, radno je už teraz svoju zásobu objednať. Objednanú zásobu len vtedy zašleme, na kedy to žiada odberateľ. Kosa této sú všeobecne tak obľúbené, že v mesiacoch máji a júni je tak veľký odber, že dielna len s najväčším napnutím a namáhaním je vstave svojich odberateľov riadne vyslúžiť. Ct. čitateľov upozorňujeme na dnešný oznam.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

K našim vyobrazeniam.

Chrám Večitej Poklony. V Budapešti je pomerne veľmi málo katolíckych kostolov. Židáci majú tu pomerne o veľa viac synagog a modlitebníc, a vo všetkých týchto židovských modlitebniach a kostoloch — krome jedného v Doháňovej ulici — sa bohoslužby v reči nemeckej vykonávajú. V hlavnej synagóge ale (v Doháňovej ulici) zamieňave: raz nemecky, raz maďarsky. V chrámoch katolíckych ale bude pomaly bohoslužba všade len maďarská. A ešte sa povie na katolícke duchovenstvo, že je nie vlastenecké!

Teraz bude sa stavať v Budapešti nový kostol katolícky. Základný kamen celej stavby je už založený, aj peniaze potrebné k tomu sú už pohotove. Na pravo od chrámu bude postavený kláštor pre mníšky, na ľavo ale bude stáť budova Oltárneho Spolku. Stavba chrámu bude stáť do 700.000 korún.

Bombardovanie Port-Arthura. Tento pekný obraz prevzali sme z maďarského mesačníka: «Zászlónk». Vyobrazuje on prvé srážky japonských a ruských lodí na mori.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

DOPISY.

Pešťbudín

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Od tej doby, ako nás naši maďarskí Bratia, kreštan-
skí socialisti navštívili v našom «Kat. Delníckom Kruhu»,
mnoho sa rozprávame o tomto. Niektorí akosi nedôverujú
v tom približovaní sa i myslia si, že nás chcú z terajšej
miestnosti našej vytisnúť. (Ani reči! R.) Iní to považujú
za dobré pre nás. (Majú pravdu! R.)

My najväčšmi tešíme sa tomu, že na naše valné
shromáždenie, ktoré má byť na prvú nedeľu v júni, pri-
slúbil sa navštíviť nás aj slovný profesor dr Ottokár
Prohászka. Nech ho Pán Boh stonásobne požehná za to!

Odvtedy, ako utvoril sa miešaný sbor spevárov v
Kruhu našom, prihlasujú sa mnohí za členov. Jest
pravda, že nachodia sa aj takí, ktorí nedôverujú v sprá-
vedlivom účinkovaní správy; títo všetci presvedčia sa o
pravde, lebo Kruh dá vytlačiť výkazy o dôchodkoch a
výdavkoch, aj milodaroch, a to potom dostane každý
člen zdarma.

Za pravdu nemáme sa koho báť. a Boh nás neopustí.

Člen.

Zo Spišskej Maguri.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v
našom obľúbenom «Kreštane».

Dňa 8-ho toho mesiaca vydržovala sa posviacka
ači požehnanie nového chrámu v obci Tribš. Požehnanie
odbavoval vl. pán Anton *Kubaszik*, dekan distriktálny
a kázeň peknú a dojímavú s veľkou výrečnosťou mal
dôst. pán Fr. *Rajčán*, farár z Novej-Belej.

Ten nový, v slohu gotickom stavaný kostol je pekný,
a so svojou veľkosťou tak zdnuka, jako aj zvonka, na-
ozaj imponuje. Je to výsledok obetivosti Tribšanov;
zvláštne ale ovocie neunavnej a dlhej sporivosti tunaj-
šieho dôst. pána farára Michala *Nyulászihó*, ktorý ku tomu
aj zo svojej kassy s veľkou summou prispel.

Na slávnosti súčasťnili sa z Poľskej aj zastupitelia
svetskej vrchnosti: pán hlavný horár okresu staroves-
ského a pán notár tejže obci, čo všetok prítomný ľud
veľmi potešilo, lebo v terajšej dobe, jako inde tak aj tu u
nás veľmi zriedka vidíme našich svetských pánov s nami
spolu na službách Božích publične účať brať a tomu
Najvyššiemu Otcovi synov svojich zovnútornú úctu pre-
ukazovať.

Nech Boh požehná, Vy ctihodní páni Vaše kroky,
ktoré ste ku tej slávnosti urobili!!

Pisateľ týchto riadkov viac ráz zkusil jakúsi spoko-
nosť a radostný úsmev na tvári tunajšieho magurského
ľudu, kedykoľvek len vládu svetskú s duchovenstvom
pospolu a v pomere priateľskom vidí. (Bože, ako by aj
nie! však sme jedni a tí istí. R.) Čo je aj túžobne žia-
daná vec. Veď tí dvaja jeden s druhým úzko súvisia;
lebo pravdy viery, ktoré duchovenstvo v kostolách hlása,
sú základom a podmienkou spravodlivosti a láskavosti
predstavených — aj svetských — naproti podriadeným —
a zase aj základom tej ochotnej a uprimnej poslušnosti
a účtivosti poddaných ku predstaveným, sú základom a
pohnutkom všetkej statočnosti a poriadku spoločnosti
ľudskej aj tam, kde zákony a paragrafy nevidia a bodák
žandára nedosiahne.

Veru, spojené sily týchto dvoch vlád (činiteľov)
sjednotené účinkovanie by bolo najlepšie liečenie všeli-
jakých socialistických chorosti a udusenie kadejakých
ziskuchtivých buričov.

Asi tie myšlienky vskrzly v mysli viacerých nás pri
tejto spoločnej obapolnej prítomnosti tak v chráme no-
vom, jako aj pri stole pohostinného domáceho pána,
ktorému na zdravie viac toastov sa dostalo, s tým žela-
ním, aby mal stálu radosť nad svojimi veriacimi; aby
ich v tom novom dome Božom i na ďalej vo svojej
skromnosti so svojou zväzom horlivosťou cestám pravdy
a mravnosti vyučoval, viedol — a veriaci aby navzájom
ku nemu, jako ku svojemu duchovnému otcovi, dobro- a
prostosrdečnému dobrodincovi s úctou a láskou sa cho-
vali.

Jeden z prítomných.

V Broďanoch

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak laskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Dňa 10-ho t. m. odprevadili sme nášeho staručkého, obľúbeného duchovného pastiera, farára na odpočinku dra *Mikuláša Tiso*, na Krásnom, ku večnému odpočinku. Nech mu Boh Všemohúci dá ľahké odpočinutie a svetlo večné nech mu svietí!

Spomenutý bol 86 rokov starý a 59ročný kňaz.

Asi pred 20-ty roky utiahol sa na odpočinok, lebo po čas svojho uradovania na fare Ó-Széplak, keď nastúpily nové krajinské poriadky, okúsil mnohé trpkosti a mnoho nepríjemností.

On bol teľom i dušou oddaný národu svojmu; preto živly, jemu nepravne špinili a osožovali na vyšších miestach jeho pôsobenie, tak, že, aby ďalším nepríjemnosťam vyhnúť mohol, vstúpil radšej do pensie.

Ponevác až do smrti svojej ctil a miloval pamiatku rodičov svojich a rod svoj, ktorému slúžil nezlomnou vernosťou, preto obdaril ho Pán Boh dlhým životom dľa sľubu svojho v 4-tom prikázaní učineneho: «Cti otca svojho i matku svoju, chceš li dlho živý byť na zemi». Příklad tohoto šlachetného starca a mnohých iných jemu podobných (Klempa, Rojko atď.) nech povzbudzuje tých duchovných, ktorí nastúpili za rod svoj života pôdu trnistú!

Jako farár bol horlivý, veľkodušný kňaz, u všetkých farníkov veľmi obľúbený, znamenitý kazateľ. On kázal neriady a staral sa svedomite nielen o duševné, ale aj hmotné blaho svojich veriacich. Svoje ťažké kňazské povinnosti svedomite vykonával, napomáhal chudobných a tešil zarmútených, jako náš pravý otec.

Večná mu pamiatka v národe!

Štefan Peškovič, farník.

Cameron, Louisiana.

Veľavážení Pán Redaktor!

Ráďte byť tak laskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

«Kreštana» som dostal už asi tretie číslo, ale musela jakási chyba byť, lebo som mal už viac čísiel dostať.

Časy na tomto okolí máme veľú pekne, zimu sme žiadnu nemali asi dva slabé mrázy, kapusta je už zralá. Sme ju minulý týždeň podrobili. Biele zemiaky tiež už začíname kopať. Bablna je už tiež posadená, aj kukurica, čo je staršia, sa posledný ráz už oberie. Maliny sú už tiež zralé. Ovocia bude hodne, tojest baracky, hršky aj pomaranče toho roku budeme mať, jestli skaza nepríde. Bolo tu dost sucho, ale ďakovať Bohu, sme aj dnes dobrý dážď dostali. Bablna je v dobrej cene, že už tak vocene nebola asi od občianskej tuná vojny. preto sa sedliaci ufajú budúcnosti.

Ján S. Gruník.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivé Svätodušné sviatky!

L. B. Slaná-Studňa. Čísła dostanete vo vydavateľstve. Tú knižočku dostanete u Jána Zigmundíka v Pezinku (Bazin) prešporská stolica.

Stanislav Krško v K. List odovzdali sme tomu pánovi, ktorý nás bol o to požiadal. Či však bude naň odpovedať, lebo nie, to mi nevieme.

Výberčí. O tom samom predmete mali sme už prv dopis, ktorý bol už aj vysadzaný, keď Váš prišiel.

Kuchárka. Čo Vás to páli, keď si dakto pójme za manželku tú, ktorú on chce?

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 kalierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kreštanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasínek. Vydal Fr. Richard Oswald. Čena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

knižka behom desať rokov päťkrát vydaná bola, dovedna v 48 tisíc výtiskoch. — K dostaniu je u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostat. pošta Liptó-Rózsahegy. Za vopred zaslaných 13 korún 50 halierov pošle 20 výtiskov frankované.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, sťačne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Najlepšie

Koše

dodáva známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseľuje, za čo dobre stojime: pri lámke, lúpáníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti

Nietajni prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isibíli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

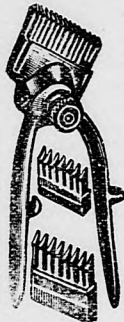
Peniaze „mnoho“ peňazi!

mesačne môže 1000 K každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctive zahľadať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkeru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

500 zlatých

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní Bartillovej ústnej vody, jedna flaska 35 kr. prinavrátilo sa boľenie zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekární Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakíh napoňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by tá voda nebolak, dostaniu, pošlem 7 fliaš za 2 zl. 60 franko. Jednu fliašu nepošlem.

Na 8 dňovu próbu

na dobierku den 3 zl. pošlem moju opravdivú Solinger mašinu na strihanie vlás, a zaväzujem sa tu istú behom 8 dní späthy prijat a tak tiež aj peniaze späthy poslať. Mašina je 61 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nsmela ani v jednej domácnosti chybeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrť roka zošporujeme.

Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnosti je jazno brusená 2 zl. Konské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dielni.

LEO LATEINER WIEDEN, I., Fleischmarkt 17-42.**Na 30-dňovú próbu**

zašlem každé mu nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Reмонт-ohodinky, s peknou retiazkou a schránkou za 2 zl. 50 kr. poštovou dobierkou. Tri kusy 6zl.75 kr., šest kusov 12 zl. — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. S ročnou písomnou zárukou. V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 87/J.

Chráňme sa od padelateľov.

Šikovného kolára a výpomocného gazdu hľadá pánstvo grófa Apponyho v Nitrianskej Jablonici.

Na vyš udané stanice hlásajúci sa, nesmie byť vyše ako 40 rokov starý. K prosbám pripojí sa majú vysvedčenia od doterajších gazdov a požiadavky o plat.

Prosby treba na niž udanú adresu zašlať:

Gróf Apponyho

panstvo

Nyitra-Jabloniec.

Poľovníčné sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. detské sukienky 20 kr. dobierkou zasiela: **ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, prijem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

Hľadá sa

z dobrej rodiny pochádzajúci chlapec za učňa, do miešaného obchodu; tak tiež aj pomocník. Potrebná je slovenská a nemecká reč. Prednosť má ten, kto zná aj maďarský.

L'udevít Šurda Holics (nitrianska stol.).**Lacné české perie.**

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes** 135 (pošta Pilsen Čechy.)

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydličky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra inliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus fajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod!

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

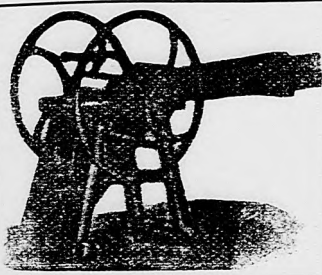
Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. S. Keresztes hlavný slúžny.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s ocelovými guľičkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Zeľzné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

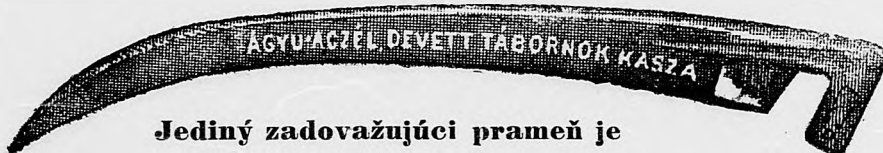
v Bytči (Nagy-Bittse).

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosi generála Devetta z delovej ocele sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
95 kr.	1 zl.	1 zl. 00 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cenná britvová pošva zdarma.